

FACULTEIT RECHTSWETENSCHAPPEN

**ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING VAN DE
BACHELOROPLEIDINGEN
VAN DE FACULTEIT RECHTSWETENSCHAPPEN**

COLLEGEJAAR 2010-2011

ALGEMEEN DEEL

DEEL I

PARAGRAAF 1 - Algemeen

Artikel 1 - toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens in de bacheloropleiding rechtsgeleerdheid (voorheen: Nederlands recht), de bacheloropleiding fiscaal recht, de bacheloropleiding bestuurskunde, de bacheloropleiding internationaal en Europees recht en de bacheloropleiding recht en management (verder te noemen: de opleidingen) die worden verzorgd binnen de faculteit rechtswetenschappen van de Universiteit van Tilburg (verder te noemen: de faculteit). Tevens is deze regeling van overeenkomstige toepassing op het onderwijs en de tentamens van de premasterprogramma's.

Artikel 2 - begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
  - a. de wet: de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW 2002);
  - b. student: degene die is ingeschreven aan de universiteit voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van een opleiding;
  - c. eerste bachelorjaar: de propedeutische fase van een bacheloropleiding, bedoeld in artikel 7.8 van de wet;
  - d. tweede en derde bachelorjaar: het gedeelte van een bacheloropleiding dat volgt op de propedeutische fase;
  - e. onderdeel: een onderwijseenheid van de opleidingen, in de zin van de wet;
  - f. examen: de verzameling met goed gevolg afgelegde tentamens in de tot een opleiding behorende onderdelen, eventueel aangevuld met een onderzoek van door de examencommissie aangewezen examinatoren naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus;
  - g. examinator: het door de examencommissie aangewezen lid van het personeel dat met het verzorgen van het onderwijs in de desbetreffende onderwijseenheid is belast dan wel een door de examencommissie aangewezen deskundige van buiten de instelling;
  - h. ECTS: European Credits conform het European Credit Transfer System, waarbij een ECTS staat voor 28 uur studiebelasting;
  - i. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student op het gebied van een onderdeel, alsmede de beoordeling van de resultaten van dat onderzoek. Een tentamen kan schriftelijk of mondeling worden afgenomen of bestaat uit een verzameling praktische oefeningen. Een tentamen kan bestaan uit een aantal verschillende toetsen;
  - j. toets: een deelonderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden op het gebied van een onderdeel, alsmede de beoordeling van de resultaten van het deelonderzoek;
  - k. semester: deel van het studiejaar, beginnend op of omstreeks 1 september en eindigend op of omstreeks 31 januari, dan wel beginnend op of omstreeks 1 februari en eindigend op of omstreeks 31 augustus. Daarbij moet in beide semesters ten minste één week worden ingeroosterd voor tentamens en herkansingen, waarbij de planning daarvan zodanig dient te zijn dat in het eerste semester de studenten die in aanmerking komen voor een waarschuwing in de zin van artikel 7.8b WHW deze tijdig ontvangen en voorts dat in het tweede semester voldoende tijd resteert voor tijdige uitvoering van de vereiste handelingen omtrent studieadviesing;
  - l. het onderwijsbestuur: de opleidingsbesturen in de zin van de wet.
2. De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 3 - doel van de opleidingen

Met de opleidingen wordt beoogd:

- a. verwerving van kennis, vaardigheid en inzicht op het gebied van de specifieke opleidingen;
- b. academische vorming;
- c. voorbereiding op een verdere studieloopbaan, met het recht op ongeconditioneerde toegang tot ten minste één masteropleiding van de Universiteit van Tilburg.¹

Artikel 4 - academische vorming

1. Een opleiding dient voldoende elementen te bevatten ten dienste van de academische vorming van de student, in het bijzonder met betrekking tot:
  - a. het zelfstandig wetenschappelijk denken, handelen en communiceren;
  - b. verdieping in de relatie tussen wetenschap en filosofische, levensbeschouwelijke en culturele traditie van de samenleving. Hiertoe bevat iedere bacheloropleiding een wijsgerige component met een totale studiebelasting van 12 ECTS.
2. De examencommissie stelt een kader vast om het bovenstaande te kunnen toetsen.

PARAGRAAF 2 – Opbouw van de opleidingen

Artikel 5 - vorm van de opleidingen

De opleidingen rechtsgeleerdheid en fiscaal recht worden zowel voltijds als deeltijds verzorgd. De overige opleidingen worden uitsluitend voltijds verzorgd.

Artikel 6 - duur van de opleidingen

1. In het eerste bachelorjaar bedraagt de duur van het onderwijsprogramma in voltijdse vorm één jaar; de duur van het onderwijsprogramma in deeltijdse vorm bedraagt twee jaar.
2. In het tweede en het derde bachelorjaar bedraagt de duur van het onderwijsprogramma in voltijdse vorm twee jaren; de duur van het onderwijsprogramma in deeltijdse vorm bedraagt vier jaren

Artikel 7 - afsluiting van de opleidingen

Een opleiding wordt afgesloten met een examen.

Aan het eerste bachelorjaar is geen propedeutisch examen verbonden.

Artikel 8 - eindtermen

1. De bachelor beschikt ten minste over de volgende kwaliteiten:
  - a. kennis van en inzicht in:
    - de beginselen en begrippen van het positieve recht,
    - de systematiek en grondslagen van het recht,
    - de hoofdlijnen van de verschillende disciplines in het recht,
    - de samenhang tussen de verschillende rechtsgebieden,
    - de plaats van het recht in de samenleving,

---

1 Het bachelordiploma Rechtsgeleerdheid geeft recht op ongeconditioneerde toegang tot de master Rechtsgeleerdheid; het bachelordiploma Fiscaal recht geeft recht op ongeconditioneerde toegang tot de master Fiscaal recht; het bachelordiploma Internationaal en Europees recht geeft recht op ongeconditioneerde toegang tot de master International Business Law en op ongeconditioneerde toegang tot de master International and European Public Law; het bachelordiploma Recht en management geeft recht op ongeconditioneerde toegang tot de master Recht en management en het bachelordiploma Recht en bedrijfsmanagement geeft recht op ongeconditioneerde toegang tot de master International Business Law; het bachelordiploma Bestuurskunde geeft recht op ongeconditioneerde toegang tot de master Bestuurskunde.

- de wordingsgeschiedenis van rechtssystemen en – begrippen,
  - de relatie met aanpalende wetenschapsgebieden,
  - de systematiek van de rechtsvorming,
  - de relatie tussen het Nederlandse recht en buitenlandse rechtsstelsels,
  - de internationale dimensie van het recht,
  - de morele dimensie van het recht;
- b. vaardigheid tot:
- het analyseren van juridische problemen,
  - het hanteren van de rechtsbronnen,
  - het op gestructureerde wijze informatie verwerken,
  - het helder en gestructureerd nadenken,
  - het toepassen van normen op feiten,
  - het schriftelijk en mondeling argumenteren,
  - het effectief communiceren,
  - het hanteren van ICT-middelen,
  - het samenwerken.
2. De bachelor heeft een houding die kritisch, onafhankelijk, nieuwsgierig, objectief en integer is, en heeft oog voor rechtvaardigheid en voor de rol van het recht in de samenleving.

Artikel 9 - de studiebelasting

1. De studiebelasting van een onderdeel wordt uitgedrukt in ECTS (European Credits). Eén ECTS staat voor 28 uur studiebelasting.
2. De studiebelasting van de bacheloropleiding als geheel bedraagt 180 ECTS.
3. Het eerste bachelorjaar heeft een studiebelasting van 60 ECTS.
4. De studiebelasting wordt uitgedrukt in hele (ECTS) studiepunten.
5. De studiebelasting wordt berekend met inachtneming van het volgende:
  - a. 4% van de studiebelasting wordt niet ingevuld in verband met overhead;
  - b. de student wordt geacht één uur te besteden aan de bestudering van 5 blz. literatuur;
  - c. de student wordt geacht één uur te besteden aan de bestudering van een gerechtelijke uitspraak;
  - d. naast de belasting bedoeld in b. en c. wordt de student geacht een uur te besteden aan de voorbereiding van één uur hoorcollege en twee uren aan de voorbereiding van één uur werkcollege;
  - e. bij de berekening van de studiebelasting van de vakken in het tweede en het derde jaar van de bacheloropleidingen vindt een vooraftrek plaats van drie uur in verband met werkzaamheden die de student moet verrichten in het kader van het vaardighedentraject zoals omschreven in artikel 10.
6. De examinerator geeft de studenten inzicht in de wijze waarop de studiebelasting van elk onderdeel is berekend.

Artikel 10 - praktische oefeningen: het vaardighedentraject

1. De opleidingen bevatten praktische oefeningen, zoals bedoeld in artikel 7.13 van de wet.
2. In de studiebelasting van ieder onderdeel is een gedeelte gereserveerd voor de praktische oefeningen.
3. Tot de categorie praktische oefeningen behoort het vaardighedentraject.
4. Het vaardighedentraject omvat verschillende elementen: taaltoets Nederlands, kennismaking met het opzetten en uitvoeren van een juridisch onderzoek; de training van de mondelinge en de schriftelijke uitdrucksvaardigheid in een juridische context en de training van juridische informatievaardigheden.
5. Studenten dragen zelf zorg voor een goede spreiding van de vaardigheden over het tweede en derde studiejaar van de bachelor. Als de student de keuze heeft gemaakt welke vaardigheden hij bij welke vakken wil volgen, dan kan hij deze niet meer ongedaan maken en is hij verplicht om in dat semester de vaardigheid bij het desbetreffende vak te volgen en af te ronden.

6. Elk element wordt afgerond met een toets. Pas als alle elementen met een voldoende zijn afgerond, is het vaardighedentraject met succes doorlopen. Voor de taaltoets geldt een deelnameverplichting in het eerste bachelorjaar.
7. Het onderwijsbestuur coördineert het vaardighedentraject.

Artikel 11 – vervallen

Artikel 12 - eindvak

1. De opleidingen worden afgesloten met een bachelorwerkstuk dat in het kader van het eindvak wordt geschreven.
2. a. De opleiding rechtsgeleerdheid kent vijf eindvakken:
  - recht en arbeid;
  - recht en milieu
  - handhavingsrecht
  - recht en vreemdeling.Het onderwijsbestuur draagt er zorg voor dat elk semester ten minste twee eindvakken worden aangeboden.
- b. De opleiding Fiscaal recht kent als eindvak het Oefenhof, waarbij in het kader van de Oefenrechtbank een bachelorwerkstuk zal worden geschreven.
- c. Het eindvak van de opleiding internationaal en Europees recht heeft een internationaal karakter.
- d. Het eindvak van de opleiding recht en management heeft een multidisciplinair karakter.
3. Het bachelorwerkstuk heeft een omvang van ongeveer 6000 woorden, maar bij de opleiding Bestuurskunde ongeveer 10.000 woorden.
4. Het onderwijsbestuur coördineert de vormgeving en de organisatie van de eindvakken.

Artikel 12a - stages

Voor zover een stage niet reeds als onderdeel van een opleiding in deze regeling is opgenomen kan zij slechts als extracurriculair onderdeel op de cijferlijst worden vermeld. Vermelding van de studiebelasting van de stage vindt in die laatste situatie alleen plaats bij buitenlandse stages.

Artikel 13 - nadere regels voor de organisatie van het onderwijs

De examencommissie kan op verzoek van het onderwijsbestuur de examinator gehoord hebbend nadere regels stellen voor de organisatie van het onderwijs in en de tentaminering van de onderdelen van het programma.

Artikel 13a – topklassen

De examencommissie kan studenten van de bacheloropleidingen van Rechtsgeleerdheid, Internationaal en Europees recht, Fiscaal recht en Recht en Management conform de regeling topklassen uitnodigen om deel te nemen aan een zogenaamde topklas. In deze topklas volgen de studenten extracurriculaire vakken. De studenten die de bacheloropleiding hebben afgerond en de topklas met succes hebben doorlopen krijgen de aantekening 'Bachelor with honours'.

PARAGRAAF 3 - Tentamens van de opleidingen

Artikel 14 - volgorde tentamens

1. Aan elk onderdeel van een opleiding is een tentamen verbonden.
2. Een voltijdstudent mag deelnemen aan tentamens van onderdelen van de rest van het bachelorprogramma indien hij een positief studieadvies heeft gekregen. Studenten die geen studieadvies in de zin van artikel 31 krijgen mogen deelnemen aan tentamens van onderdelen van de rest van het bachelorprogramma indien zij ten minste 36 ECTS hebben behaald voor onderdelen van de propedeutische fase, inclusief de onderdelen

waarvoor vrijstelling is verkregen.

De propedeutische fase omvat de eerste periode in de bacheloropleiding met een studiebelasting van 60 ECTS.

3. Aan de oefenrechtbank (c.q. aan het oefenhof) en aan het eindvak mag pas worden deelgenomen als - op het moment dat het onderwijs in dit vak begint - ten minste 119 ECTS in de desbetreffende bacheloropleiding zijn behaald.

Artikel 15 - frequentie tentamens

1. Tot het afleggen van een tentamen in de onderdelen van de opleidingen wordt in elk academisch jaar waarin het betreffende onderdeel wordt aangeboden, tweemaal gelegenheid gegeven. De eerste van deze twee gelegenheden is in de tentamenperiode die volgt op het onderwijs in de betreffende onderwijsseenheid. De data waarop de tentamens worden afgenomen worden vastgesteld conform artikel 16 van deze Onderwijs- en ExamenRegeling.
2. Vervallen
3. Vervallen
4. a. De student die op één na alle tentamens van het examen met goed gevolg heeft afgelegd dan wel van het afleggen daarvan is vrijgesteld en die twee keer aan het ontbrekende tentamen heeft deelgenomen, heeft eenmalig recht op een – naar keuze van de examinator mondeling of schriftelijk – extra tentamengelegenheid in het desbetreffende onderdeel.
b. Het in lid 4a genoemde recht op een extra tentamen geldt niet voor de onderdelen Oefenrechtbank, internationalisering, eindvak en evenmin voor het vaardighedentraject.
5. Vervallen
6. a. Voor het bachelorwerkstuk geldt een afwijkende herkansingsregeling. De student die voor het bachelorwerkstuk een cijfer lager dan een 6,0 heeft gehaald, krijgt eenmalig de gelegenheid om in een tijdsbestek van 5 werkdagen – na de bekendmaking van de uitslag zoals bedoeld in artikel 23 – het werkstuk te herschrijven.
b. Desgewenst kan de student het beoordelingsformulier inzien bij het secretariaat van de betreffende vakgroep.
c. Het beoordelingsformulier zal daartoe ter inzage worden gelegd onmiddellijk na afloop van de in artikel 20 lid 2 bedoelde termijn.

Artikel 16 - tentamendata

1. Schriftelijke tentamens worden afgenomen op data die vóór de aanvang van de cursus door de examencommissie zijn vastgesteld. De examencommissie streeft naar een goede spreiding van de tentamens, in ieder geval voorzover het vakken betreft die binnen één opleiding worden aangeboden.
2. Mondelinge tentamens worden op een door de desbetreffende examinator dan wel examinatoren, zo mogelijk na overleg met de examinandus, te bepalen datum afgenomen.
3. De data van de toetsen van het vaardighedentraject zullen bekend worden gemaakt vóór de aanvang van de cursus in het kader waarvan de praktische oefening plaatsvindt.
4. Wijziging van de in de voorgaande leden bedoelde data vindt uitsluitend plaats in geval van overmacht.

Artikel 17 - vorm van het tentamen

1. De tentamens worden in de regel schriftelijk afgenomen. Met het oog op het aantal deelnemers kunnen de examinatoren besluiten dat een tentamen mondeling wordt afgenomen.
2. Vervallen.
3. Vervallen.
4. Een tentamen kan mondeling afgenomen worden. In beginsel wordt bij een mondeling tentamen niet meer dan één student tegelijk getentamineerd. Op verzoek van de examinator kan de examencommissie anders bepalen.

5. Het afnemen van een mondeling tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.
6. Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. De examencommissie wint zo nodig deskundig advies in alvorens te beslissen.

Artikel 18 - de duur van de schriftelijke tentamens

1. Het afnemen van een schriftelijke toets of een schriftelijk tentamen duurt ten hoogste drie uur.
2. Het afnemen van de schriftelijke herkansing van een examenonderdeel dat in eerste instantie door middel van meerdere toetsen is getentamineerd, duurt ten hoogste vijf uur. Indien het afnemen van de herkansing vier uur of langer duurt wordt een pauze in acht genomen.
3. Met inachtneming van het bepaalde in de vorige leden is de duur van het tentamen zodanig, dat de examinandi, naar redelijke maatstaven gemeten, voldoende tijd hebben de vragen te beantwoorden.

Artikel 19 - vrijstelling van tentamens

1. De examencommissie kan, na advies van de desbetreffende examinerator, vrijstelling verlenen van een tentamen van een onderdeel indien de student voldoet aan een van de hierna te noemen voorwaarden met betrekking tot het desbetreffende onderdeel:
  - a. de student heeft een tentamen behaald van een qua inhoud en studiebelasting overeenkomstig onderdeel van een andere universitaire opleiding;
  - b. de student toont aan door werk- of beroepservaring over voldoende academische juridische vaardigheden te beschikken.
2. Wanneer een student meerdere opleidingen aan de faculteit volgt of zich na afronding van een of meer van deze opleidingen inschrijft voor een andere opleiding van de faculteit, zal hij vrijstelling kunnen verzoeken op basis van vakken die hij in de andere opleiding(en) heeft behaald. De vrijstelling kan worden geweigerd indien het een keuzevak betreft dat in het programma van meerdere opleidingen is opgenomen. In dat geval kan het keuzevak slechts in één opleiding worden gekozen en dient de student in de andere opleiding voor een ander keuzevak te kiezen.
3. Een verzoek om vrijstelling van het afleggen van een examen of tentamen wordt schriftelijk met redenen omkleed ingediend bij de examencommissie.
4. De examencommissie beschikt binnen een maand na ontvangst van het verzoek.
5. De examencommissie kan voorwaarden stellen aan een vrijstelling.
6. Een beschikking, waarbij het verzoek geheel of gedeeltelijk wordt afgewezen, wordt gemotiveerd.
7. Aan de verzoeker wordt binnen één week nadat de examencommissie op het verzoek heeft beschikt, de beschikking schriftelijk meegedeeld.

PARAGRAAF 4 - Tentamenuitslag

Artikel 20 - vaststelling en bekendmaking

1. De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen de uitslag vast en reikt de student dienaangaande een schriftelijke verklaring uit.
2. De examinerator stelt de uitslag van een schriftelijk tentamen vast binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het is afgelegd of waarop het uiterlijk ingeleverd moet worden, en verschaft de Centrale Studenten Administratie tegelijkertijd de nodige gegevens ten behoeve van de bekendmaking van de uitslag.
3. Indien de student in aanmerking komt voor een tentamen zoals bedoeld in artikel 15 lid 4, stelt de examinerator de uitslag van het tentamen vast binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het

- schriftelijk tentamen is afgelegd.
4. Indien een tentamen bestaat uit één of meer praktische oefeningen, bepaalt de examinator tevoren op welke wijze en binnen welke termijn de student een schriftelijke verklaring omtrent de uitslag zal ontvangen.
  5. Indien een tentamen in toetsen wordt afgenomen gelden dezelfde termijnen als genoemd in de voorgaande leden.

Artikel 21 - inzagerecht en nabespreking

- a. Uiterlijk op de zestiende werkdag nadat het tentamen is afgenomen en in ieder geval vóór de volgende tentamengelegenheid, wordt de student in de gelegenheid gesteld zijn tentamen in te zien. De inzage vindt plaats op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip. De examinator kondigt plaats en tijd van de inzage aan op het tentamen of maakt met de desbetreffende studenten een afspraak voor de inzage. Bij de inzage kan de student kennisnemen van de vragen en opdrachten van het betreffende tentamen en de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden. Tevens wordt hem op zijn verzoek tegen kostprijs een kopie verschaft van zijn werk, tenzij het een multiplechoice-tentamen betreft.
- b. Als tijdens de inzage blijkt dat een student een nadere toelichting van de examinator behoeft, kan de student ter plekke een afspraak maken voor een individuele nabespreking, die plaats dient te vinden binnen 30 dagen na de datum van bekendmaking van de tentamenuitslag.
- c. In geval van herkansing van het eindvak wordt voor de vormgeving van het inzagerecht verwezen naar de regeling beschreven in artikel 15 lid 6.
- d. De examencommissie kan nadere regels stellen voor de inzage en de nabespreking.

Artikel 22 - geldigheidsduur

1. De geldigheidsduur van behaalde onderdelen is in beginsel onbeperkt.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de examencommissie voor een onderdeel waarvan het tentamen langer dan acht jaar geleden is behaald een aanvullend dan wel vervangend tentamen opleggen, alvorens de student wordt toegelaten tot het afleggen van het bachelorexamen.
3. Voor de geldigheidsduur van een vrijstelling voor een onderdeel zijn de leden 1 en 2 van overeenkomstige toepassing.
4. De resultaten voor deeltoltsen vervallen aan het eind van het studiejaar als het eindcijfer voor het tentamen onvoldoende is.

Artikel 23 - fixatie datum bekendmaking tentamenuitslag

Met het oog op de termijnen in de voorgaande bepalingen heeft als datum van bekendmaking van de tentamenuitslag te gelden de datum waarop de officiële uitslag elektronisch beschikbaar is gesteld, of in voorkomende gevallen schriftelijk is verzonden.

Artikel 24 - uitslag examens

1. De examencommissie stelt de uitslag van het bachelorexamen vast zodra de student voldoende bewijzen overlegt van door hem behaalde tentamens en aantoonde dat hij voldaan heeft aan de praktische oefeningen – waaronder het vaardigheidstraject – zoals omschreven in artikel 10.
2. De examencommissie kan desgevraagd bepalen dat extra – door de universiteit van Tilburg aangeboden – onderdelen op het getuigschrift zullen worden vermeld.

Artikel 25 - graad

1. Aan degene die het examen in de opleiding Bestuurskunde met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad Bachelor of Arts (BA) verleend.
2. Aan degene die het examen in een van de andere opleidingen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad van Bachelor of Laws (LLB) verleend.

3. De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

PARAGRAAF 5 - beroep

Artikel 26 - beroep

Tegen een beslissing van de examencommissie of van een examinator en tegen beslissingen betreffende:

- het negatieve studieadvies;
- de vaststelling van het aantal behaalde studiepunten;
- de omvang van een vrijstelling;
- de toelating tot examens;
- de uitslag van een tentamen;
- overige in artikel 7.61 van de wet omschreven beslissingen

kan de desbetreffende student binnen zes weken na bekendmaking van de beslissing beroep instellen bij het college van beroep voor de examens van de universiteit.

Artikel 27 - fixatie datum bekendmaking tentamenuitslag bij beroep

Met het oog op de beroepstermijn heeft als datum van bekendmaking van de tentamenuitslag te gelden de datum waarop de officiële uitslag elektronisch beschikbaar is gesteld of, in voorkomende gevallen, schriftelijk is verzonden.

PARAGRAAF 6 – Vooropleiding en toelating

Artikel 28 - vooropleidingseisen

De wet stelt voor de inschrijving aan een universiteit als vooropleidingseis het bezit van:

- a. het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs of
- b. een graad zoals genoemd in artikel 7.10a WHW of
- c. een propedeutisch examen gehaald aan een instelling voor hoger onderwijs of
- d. een buiten Nederland afgegeven diploma dat gelijkwaardig is aan de in a, b, en c genoemde diploma's.

Artikel 29 - colloquium doctum

1. Het College van Bestuur kan op advies van de examencommissie personen van 21 jaar en ouder die niet voldoen aan de vooropleidingseis van artikel 28, noch op grond van de wet van deze vooropleidingseis zijn vrijgesteld, hiervan vrijstellen, mits zij bij een toelatingsonderzoek hebben blij gegeven van geschiktheid voor een van de opleidingen.
2. Voor de opleidingen rechtsgelerdheid, fiscaal recht, recht en management en internationaal en Europees recht moet de kandidaat in het kader van het toelatingsonderzoek het onderwijs volgen in de onderdelen
  - encyclopedie van het recht A
  - naar keuze van de kandidaat: elementair privaatrecht A of Inleiding strafrecht
  - naar keuze van de kandidaat: staatsrecht of bestuursrechten de tentamens in deze onderdelen met goed gevolg afleggen.
Binnen één jaar na de eerste inschrijving voor het volgen van onderwijs in een of meer van deze onderdelen moet men alle onderdelen van het toelatingsonderzoek met voldoende resultaat hebben afgerond.
Is dit niet het geval, dan vervallen alle behaalde resultaten en mag men in de drie studiejaar die volgen op het jaar waarin men is afgewezen niet opnieuw aan het toelatingsonderzoek deelnemen.
3. Voor de opleiding bestuurskunde bestaat het toelatingsonderzoek uit een mondeling tentamen, af te leggen over nader te bepalen literatuur.

Artikel 29 a - late inschrijvingen

Conform de Regeling Inschrijving en collegegeld, art 2.4, moeten studenten die zich een of meerdere maanden later willen inschrijven dan de start van het collegejaar of de te volgen opleiding, hiervoor toestemming hebben van het College van Bestuur. Als onderdeel van de besluitvorming vraagt het College van Bestuur aan de faculteit, i.c. de examencommissie, schriftelijk te verklaren dat er op onderwijskundige gronden geen bezwaren zijn. Indien de faculteit, i.c. de examencommissie, vindt dat de student niet meer inpasbaar is in het lopende onderwijsprogramma, dan dient dat schriftelijk gemotiveerd te worden. Tegen een afwijzende beslissing kan bezwaar en beroep worden ingesteld.

PARAGRAAF 7 - Studiebegeleiding

Artikel 30 - studievoortgang en studiebegeleiding

1. Het faculteitsbestuur draagt zorg voor een zodanige registratie van de studieresultaten, dat aan elke student op afzienbare termijn een overzicht verschaft kan worden van de door hem behaalde resultaten in relatie tot het onderwijs- en examenprogramma van een opleiding.
2. Het faculteitsbestuur draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleidingen zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleidingen.

Artikel 31 - studieadvies eerste jaar

1. Studieadvies
  - 1.1. Aan het einde van het eerste studiejaar waarin een voltijdstudent staat ingeschreven voor de propedeutische fase, doch uiterlijk op 31 augustus van het jaar ontvangt betrokkene een advies (studieadvies) over de voortzetting van deze opleiding. De propedeutische fase omvat de eerste periode in de bacheloropleiding met een studiebelasting van 60 ECTS.
  - 1.2. Onverminderd het bepaalde in lid 1.3, wordt aan het studieadvies geen afwijzing verbonden, bedoeld in lid 1.4, indien de voltijdstudent voor het einde van dat studiejaar ten minste 36 ECTS heeft behaald in vakken van de propedeutische fase.
  - 1.3. Wanneer aan de voltijdstudent vrijstellingen zijn verleend voor onderdelen van de desbetreffende propedeutische fase, wordt aan het studieadvies geen afwijzing verbonden, bedoeld in lid 1.4, indien betrokkene 60% van de resterende studiepunten heeft behaald. Bij de bepaling van het te behalen aantal ECTS wordt de norm zonodig naar boven afgerond en vastgesteld in hele ECTS.
  - 1.4. In alle overige gevallen en in gevallen waarin niet is deelgenomen aan de taaltoets wordt een studieadvies gegeven waaraan een afwijzing is verbonden van de strekking als bedoeld in lid 3.2.
2. Voortgangsbericht

Teneinde hem/haar tijdig inzicht te verschaffen in zijn/haar studievoortgang, ontvangt de voltijdstudent bij wijze van waarschuwing vóór 1 februari van het studiejaar waarin hij/zij het advies zal krijgen een bericht van de op dat moment geregistreerde feitelijke studievoortgang.
3. Bindend negatief studieadvies
  - 3.1. Aan het studieadvies wordt een afwijzing verbonden als bedoeld in lid 1.4, tenzij
    - a. de voltijdstudent voor de opleiding is ingeschreven ná 1 oktober van het desbetreffende studiejaar en uiterlijk op 31 augustus van dat studiejaar niet heeft voldaan aan de norm gesteld in de leden 1.2 en 1.3;
    - b. er sprake is van persoonlijke omstandigheden als bedoeld in lid 7.

- 3.2 Indien aan de voltijdstudent een studieadvies is uitgebracht, waaraan een afwijzing is verbonden, kan hij/zij zich gedurende een periode van drie jaar niet meer inschrijven voor deze opleiding, noch voor andere opleidingen van de faculteit rechtswetenschappen van deze universiteit indien deze opleidingen een propedeutische fase hebben van dezelfde samenstelling als die waarvoor hij/zij een afwijzend studieadvies heeft gekregen.
- 3.3 Indien met toepassing van lid 3.1, sub a, aan het studieadvies geen afwijzing is verbonden, ontvangt de desbetreffende voltijdstudent aan het eind van het daarop volgende studiejaar van dezelfde opleiding waarvoor hij is ingeschreven een nieuw advies als bedoeld in lid 6.
- 3.4 Indien met toepassing van lid 3.1, sub b, aan het studieadvies geen afwijzing is verbonden, ontvangt de desbetreffende voltijdstudent aan het eind van het daarop volgende studiejaar een nieuw advies als bedoeld in lid 1, met inachtneming van lid 1.3. Studieresultaten behaald gedurende het eerste studiejaar worden daarbij als vrijstellingen aangemerkt. Daarenboven kan de examencommissie nadere eisen stellen aan het te behalen aantal ECTS.
- 3.5 Uitsluitend tegen een studieadvies waaraan een afwijzing is verbonden, kan binnen zes weken beroep worden aangetekend bij het College van Beroep voor de examens.

4. Voorgenomen advies

- 4.1. Uiterlijk op 15 augustus van het jaar ontvangt de voltijdstudent schriftelijk bericht van het voornemen van het studieadvies, waaraan een afwijzing is verbonden.
- 4.2. De voltijdstudent wordt in de gelegenheid gesteld naar aanleiding van dit voornemen te worden gehoord door de examencommissie, alvorens het studieadvies, waaraan een afwijzing is verbonden, wordt uitgebracht.

5. Besluiten

Alle besluiten inzake het studieadvies worden namens en onder verantwoordelijkheid van de decaan genomen door de voorzitter van de examencommissie.

6. Studieadvies in het tweede studiejaar

Indien met toepassing van lid 3.1, sub a, een studieadvies is uitgebracht waaraan geen afwijzing is verbonden, ontvangt de desbetreffende voltijdstudent aan het einde van het daarop volgende studiejaar alsnog een studieadvies waaraan een afwijzing is verbonden indien voor het eind van dat studiejaar niet de volledige 60 ECTS zijn behaald voor alle onderdelen van de propedeutische fase. Het bepaalde in lid 3.1 sub b, en in lid 3.2 en 3.5 en het bepaalde in de leden 4 en 5 zijn van overeenkomstige toepassing.

7. Persoonlijke omstandigheden

- 7.1. Bij het oordeel over een studieadvies waaraan met toepassing van lid 3, eerste lid sub b, geen afwijzing is verbonden, worden uitsluitend de volgende persoonlijke omstandigheden van betrokkene in aanmerking genomen:
- ziekte
  - lichamelijke, zintuiglijke of andere functiestoornis
  - zwangerschap
  - bijzondere familieomstandigheden
  - het lidmaatschap, daaronder begrepen het voorzitterschap, van de universiteitsraad, faculteitsraad, bestuur van de opleiding of van de desbetreffende opleidingscommissie, dan wel een andere bestuursfunctie waarvoor de universiteit een bestuursbeurs beschikbaar stelt,
  - een door het College van Bestuur erkende status van topsporter
- indien en voor zover deze omstandigheden ertoe hebben geleid dat het vereiste aantal EC niet werd behaald.

- 7.2. Genoemde persoonlijke omstandigheden worden uitsluitend in aanmerking genomen indien deze zo spoedig als redelijkerwijs verwacht mag worden, door of namens betrokkene zijn gemeld aan de studieadviseur of aan een studentendecaan.
- 7.3. De voltijdstudent die zich beroept op persoonlijke omstandigheden, dient deze aan te tonen.
- 7.4. Ten behoeve van de beoordeling van een beroep op persoonlijke omstandigheden kan de voorzitter van de examencommissie aan een studentendecaan of aan een terzake deskundige advies vragen.

PARAGRAAF 8 - Overgangsbepalingen

Artikel 32 - instroom vanuit een doctoraalopleiding in een bacheloropleiding

Studenten die vóór 1 september 2003 ingeschreven stonden voor een opleiding van de faculteit die opleidt voor een propedeuse of een doctoraal examen, kunnen onder de volgende voorwaarden deelnemen aan een bacheloropleiding zoals omschreven in paragraaf 10.

- a. Instroom is alleen mogelijk in de bacheloropleiding die in de plaats is gekomen van de opleiding waarvoor de student aanvankelijk stond ingeschreven;
- b. Behaalde studieresultaten kunnen worden gewaardeerd als vrijstelling voor overeenkomstige onderdelen van het bachelorprogramma;
- c. Deelneming staat open voor zover de gefaseerde invoering van het onderwijs en de tentamens volgens deze regeling dat feitelijk toelaten.
- d. Het bachelorexamen zal voor het eerst worden afgenomen in het academisch jaar voorafgaand aan de start van de voortbouwende masteropleiding zoals bedoeld in artikel 3.

Artikel 33 - vangnet overgang naar bachelorprogramma

Voor zover de overgangsregeling van het voorgaande artikel niet voorziet in een individueel geval treft de examencommissie desgevraagd een voorziening.

PARAGRAAF 9 - Slotbepalingen

Artikel 34 - wijziging

1. Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur, gehoord de opleidingscommissies en na – voor zover nodig – instemming van de faculteitsraad, bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
2. Een wijziging van deze regeling heeft geen betrekking op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
3. Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige andere beslissing die krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 35 - bekendmaking

1. Het faculteitsbestuur draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling, van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van wijzigingen van deze stukken.
2. Elke belangstellende kan op het faculteitsbureau een exemplaar van de in het eerste lid bedoelde stukken verkrijgen.

Artikel 36 - inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2003.

Aldus vastgesteld bij besluit van het bestuur van de faculteit rechtswetenschappen, met instemming van de faculteitsraad verleend op 15 mei 2003.

BIJZONDER DEEL

DEEL II - DE SAMENSTELLING VAN DE OPLEIDINGEN

PARAGRAAF 10 - Onderdelen van de bacheloropleidingen

NB: In een bijlage bij deze regeling is de samenstelling van het tweede en derde bachelorjaar opgenomen voor degenen die voor het eerst in de bacheloropleiding zijn ingeschreven in het studiejaar 2005-2006 of eerder.

Artikel 37 - onderdelen eerste bachelorjaar

1. Het eerste bachelorjaar van de opleidingen rechtsgeleerdheid, fiscaal recht, internationaal en Europees recht en recht en management omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. encyclopedie van het recht A (studiebelasting 3 ECTS)
  - b. encyclopedie van het recht B (studiebelasting 5 ECTS)
  - c. staatsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - e. Inleiding strafrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - f. Inleiding strafprocesrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. Europese rechtsgeschiedenis A (studiebelasting 4 ECTS)
  - h. elementair privaatrecht A (studiebelasting 5 ECTS)
  - i. elementair privaatrecht B (studiebelasting 7 ECTS)
  - j. inleiding internationaal en Europees recht (studiebelasting 4 ECTS)
  - k. inleiding tot het belastingrecht (studiebelasting 4 ECTS)
  - l. economie, recht en management (studiebelasting 4 ECTS).
2. Het eerste bachelorjaar van de opleiding bestuurskunde omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. startseminar (studiebelasting 5 ECTS)
  - b. publieke beleidsvorming (studiebelasting 5 ECTS)
  - c. sociologie voor maatschappijwetenschappen (studiebelasting 5 ECTS)
  - d. staatsrecht (studiebelasting 5 ECTS)
  - e. politicologie (studiebelasting 5 ECTS)
  - f. atelier 1 (thema's) (studiebelasting 5 ECTS)
  - g. economie voor de collectieve sector (studiebelasting 5 ECTS)
  - h. inleiding organisatiewetenschap voor de publieke sector (studiebelasting 6 ECTS)
  - i. bestuursrecht (studiebelasting 5 ECTS)
  - j. geschiedenis van de publieke instellingen (studiebelasting 5 ECTS)
  - k. methoden en technieken van bestuurskundig onderzoek A (studiebelasting 4 ECTS)
  - l. atelier 2 (onderzoek) (studiebelasting 5 ECTS)

Artikel 38 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding rechtsgeleerdheid voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2006-2007 of later:

1. Het tweede en derde bachelorjaar omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. verbintenissenrecht A (studiebelasting 8 ECTS)
  - b. verbintenissenrecht B (studiebelasting 5 ECTS)
  - c. goederenrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. rechtspersonen- en vennootschapsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - e. ondernemings- en insolventierecht (studiebelasting 9 ECTS)
  - f. integratievak staats- en bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. grondrechten (studiebelasting 5 ECTS)

h.	rechtsbescherming tegen de overheid	(studiebelasting 7 ECTS)
i.	Europees gemeenschapsrecht i/d praktijk	(studiebelasting 6 ECTS)
j.	Europese rechtsgeschiedenis B	(studiebelasting 5 ECTS)
k.	strafrechtelijke aansprakelijkheid	(studiebelasting 8 ECTS)
l.	strafprocesrecht	(studiebelasting 10 ECTS)
m.	recht en maatschappij	(studiebelasting 5 ECTS)
n.	rechtsfilosofie A	(studiebelasting 6 ECTS)
o.	rechtsfilosofie B	(studiebelasting 6 ECTS)
p.	oefenrechtbank	(studiebelasting 6 ECTS)
q.	English Legal Language Skills	(studiebelasting 2 ECTS)
r.	naar keuze van de student:	
	Law and Technology of	(studiebelasting 6 ECTS)
	Social Law and Social Policy of	(studiebelasting 6 ECTS)
	European Private Law of	(studiebelasting 6 ECTS)
	Environmental Law	(studiebelasting 6 ECTS)
s.	eindvak	(studiebelasting 8 ECTS)
2. De eisen die gesteld worden aan het schriftelijk werkstuk in het kader van het eindvak en de wijze waarop begeleiding en beoordeling plaatsvinden worden geregeld in een scriptiereglement.
  3. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.

Artikel 39 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding Fiscaal recht voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2006-2007 of later:

1. Het tweede en derde bachelorjaar omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:

a.	verbintenissenrecht A	(studiebelasting 8 ECTS)
b.	verbintenissenrecht B	(studiebelasting 5 ECTS)
c.	goederenrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
d.	rechtspersonen- en vennootschapsrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
e.	ondernemings- en insolventierecht	(studiebelasting 9 ECTS)
f.	integratievak staats- en bestuursrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
g.	rechtsfilosofie A	(studiebelasting 6 ECTS)
h.	rechtsfilosofie B	(studiebelasting 6 ECTS)
i.	boekhouden	(studiebelasting 6 ECTS)
j.	accounting	(studiebelasting 6 ECTS)
k.	leer van de openbare financiën	(studiebelasting 6 ECTS)
l.	Grondslagen inkomstenbelasting	(studiebelasting 9 ECTS)
m.	belastingheffing ondernemingen A	(studiebelasting 9 ECTS)
n.	omzetbelasting	(studiebelasting 6 ECTS)
o.	successiewet/wet belastingen rechtsverkeer	(studiebelasting 6 ECTS)
p.	formeel belastingrecht	(studiebelasting 5 ECTS)
q.	Europees en internationaal belastingrecht A	(studiebelasting 6 ECTS)
r.	oefenhof	(studiebelasting 7 ECTS)
s.	English Legal Language Skills	(studiebelasting 2 ECTS)
2. Het oefenhof omvat de oefenrechtbank en de afronding (eindvak) van de bacheloropleiding. In het kader hiervan schrijft de student een werkstuk in de vorm van een beroepsschrift, een advies of een annotatie.
3. Met het oog op een instroom in de masteropleiding van Recht en Management kan de student ervoor kiezen de onderdelen

- formeel belastingrecht (studiebelasting 5 ECTS),
  - omzetbelasting (studiebelasting 6 ECTS) en
  - successiewet/wet belastingen rechtsverkeer (studiebelasting 6 ECTS)
- te vervangen door de onderdelen
- economie voor recht en management (studiebelasting 9 ECTS) en
  - organisatieleer en –strategie voor recht en management (studiebelasting 9 ECTS)
- waarbij in dat geval de studiebelasting van het onderdeel leer van de openbare financiën 5 ECTS bedraagt.
4. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.

Artikel 40 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding Internationaal en Europees recht voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2006-2007 of later:

1. Het tweede en derde bachelorjaar omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
- a. verbintenissenrecht (studiebelasting 8 ECTS)
  - b. goederenrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - c. internationaal privaatrecht (studiebelasting 4 ECTS)
  - d. rechtspersonen- en vennootschapsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - e. European Labour Law in the Member States
(voorheen: Comparative Labour Law and Social Policy)
(studiebelasting 6 ECTS)
  - f. integratievak staats- en bestuursrecht voor IER (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. rechtsbescherming tegen de overheid (studiebelasting 7 ECTS)
  - h. Interdisciplinary Study of Law and Society (studiebelasting 4 ECTS)
  - i. verdiepend Europees recht/Advanced European Law and Language Skills
(studiebelasting 11 ECTS)
  - j. internationaal recht/ International Law and Language Skills
(studiebelasting 10 ECTS)
  - k. Fundamental Rights (studiebelasting 4 ECTS)
  - l. strafrechtelijke aansprakelijkheid (studiebelasting 8 ECTS)
  - m. Nederlands strafprocesrecht (studiebelasting 5 ECTS)
  - n. European Criminal Law (studiebelasting 3 ECTS)
  - o. rechtsfilosofie (studiebelasting 6 ECTS)
  - p. Europese rechtstheorie (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. Moot Court: European and International Law (studiebelasting 6 ECTS)
  - r. naar keuze van de student:
European Private Law (studiebelasting 4 ECTS)
of
Free Movements of Persons in the EU (studiebelasting 4 ECTS)
  - s. naar keuze van de student:
Cross-Border Corporations (studiebelasting 4 ECTS)
of
Law, State and International Community in Historical Perspective
(studiebelasting 4 ECTS)
  - t. bachelor thesis (eindvak) international and European law
(studiebelasting 6 ECTS)
2. De eisen die gesteld worden aan de bachelor thesis en de wijze waarop begeleiding en beoordeling plaatsvinden worden geregeld in een scriptiereglement.

3. Bij de in het eerste lid onder s genoemde keuzemogelijkheid dient de student voor een toegang tot de masteropleiding International and European Public Law te kiezen voor het vak Law, State and International Community in Historical Perspective.
De student mag de in het eerste lid onder r genoemde keuzemogelijkheid vervangen door Law and Technology (6 ECTS, keuzevak van de bachelorfase van Rechtgeleerdheid) indien hij na de bacheloropleiding wil kiezen voor de masteropleiding Law and Technology.
4. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.

Artikel 41 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding Recht en Management voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2006-2007 of later:

1. Het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding Recht en Management omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. verbintenissenrecht (studiebelasting 8 ECTS)
  - b. goederenrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - c. rechtspersonen- en vennootschapsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. ondernemings- en insolventierecht (studiebelasting 9 ECTS)
  - e. integratievak staats- en bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - f. mededingingsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. organisatieleer en -strategie voor recht en management (studiebelasting 9 ECTS)
  - h. fiscale aspecten van het ondernemen (studiebelasting 6 ECTS)
  - i. sociaal recht en sociale politiek voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS)
  - j. bedrijfsethiek (studiebelasting 6 ECTS)
  - k. rechtsfilosofie (studiebelasting 6 ECTS)
  - l. EU Recht in de praktijk (studiebelasting 6 ECTS)
  - m. economie voor recht en management (studiebelasting 9 ECTS)
  - n. accounting voor recht en bedrijfsmanagement (studiebelasting 6 ECTS)
  - o. accountingvraagstukken voor recht en bedrijfsmanagement (studiebelasting 3 ECTS)
  - p. ondernemingsfinanciering (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. strategisch human resource management (studiebelasting 6 ECTS)
  - r. English Legal Language Skills (studiebelasting 2 ECTS)
  - s. eindvak (studiebelasting 8 ECTS).
2. In het kader van het eindvak schrijft de student een werkstuk van ongeveer 6000 woorden.
3. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.
4. Met het oog op een instroom in de masteropleiding van Fiscaal Recht kan de student ervoor kiezen de onderdelen
  - sociaal recht en sociale politiek voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS),
  - strategisch human resource management (studiebelasting 6 ECTS) en
  - integratievak staats- en bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
 te vervangen door de onderdelen
  - Grondslagen inkomstenbelasting (studiebelasting 9 ECTS)
  - formeel belastingrecht (studiebelasting in dit geval 3 ECTS) en

- Europees en internationaal belastingrecht A (studiebelasting 6 ECTS).
5. Met het oog op de gedeeltelijke verkrijging van het het civiel effect kan de student ervoor kiezen de onderdelen
- accountingvraagstukken voor recht en bedrijfsmanagement (3 ects)
  - strategisch human resource management (6 ects)
- te vervangen door de onderdelen:
- rechtsbescherming tegen de overheid (7 ects)
  - verbintenissenrecht B (5 ects)

Artikel 42 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding bestuurskunde voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2006-2007 of later

1. Het tweede en derde bachelorjaar bevat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. bestuurlijke netwerken en instituties (studiebelasting 6 ECTS)
  - b. methoden en technieken van bestuurskundig onderzoek B (studiebelasting 6 ECTS)
  - c. integratievak staats- en bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. lokaal en stedelijk bestuur (studiebelasting 6 ECTS)
  - e. atelier 3 (beleidstheorie) (studiebelasting 6 ECTS)
  - f. markt, overheid en middenveld (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. rechtsfilosofie² (studiebelasting 6 ECTS)
  - h. besturen in Europa (studiebelasting 5 ECTS)
  - i. stage (studiebelasting 9 ECTS)
  - j. openbaar bestuur, communicatie en media (studiebelasting 4 ECTS)
  - k. naar keuze van de student:
    - informatisering in het openbaar bestuur (studiebelasting 6 ECTS) of
    - overheidsmanagement (studiebelasting 6 ECTS)
  - l. toezicht, resultaat en verantwoording (studiebelasting 6 ECTS)
  - m. theorie en methode van wetgeving (studiebelasting 6 ECTS)
  - n. atelier 4 (literatuuronderzoek) (studiebelasting 6 ECTS)
  - o. Philosophy of Administration Studies (studiebelasting 6 ECTS)
  - p. bestuurskundig colloquium (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. atelier 5 (advisering) (studiebelasting 6 ECTS)
  - r. keuzevak, onder goedkeuring van de examencommissie (studiebelasting 6 ECTS)
  - s. eindvak (studiebelasting 12 ECTS)
2. Het eindvak bestaat uit een bachelorwerkstuk van ongeveer 10.000 woorden en een slotpresentatie.
3. Geen goedkeuring van de examencommissie is vereist indien de student als keuzevak in het eerste lid onder r kiest voor een van de volgende vakken:

Philosophical Ethics 1
Cultural Psychology for non Psychology students

Macro-economie
Wetenschapsfilosofie
Advies, interventie en evaluatie

Consumer Behaviour

---

² De inhoud van het vak rechtsfilosofie is gelijk aan de inhoud van het vak rechtsfilosofie B.

International Relations in Historical Perspective
Rechtsfilosofie A
Geschiedenis der antieke en middeleeuwse Wijsbegeerte I
De multiculturele samenleving in ontwikkeling
Beeldcultuur
Religion and Public Life
Religiegeschiedenis: Islam
Management van duurzame ontwikkeling
Strategic Decision-Making
Innovation and Organisation
Political Philosophy
Inleiding filosofie
of voor het door de student in het eerste lid onder k nog niet gekozen vak:
Overheidsmanagement of
Informatisering in het openbaar bestuur

Artikel 43 - samenstelling van de vrije opleiding

1. De examencommissie verleent de student die daartoe schriftelijk de wens te kennen heeft gegeven, toegang tot het afleggen van een vrij bachelorexamen in de opleiding.
2. De onderdelen van het vrij bachelorexamen, te kiezen door de student, behoeven goedkeuring van de examencommissie.
3. Met het oog op de kwaliteit en het niveau van het vrij bachelorexamen gelden de volgende criteria voor de door de examencommissie te verlenen goedkeuring als bedoeld in het tweede lid:
  - a. het programma mag niet te versnipperd zijn, moet voldoende samenhang vertonen en dient logisch van opbouw te zijn;
  - b. het programma dient ten minste voor 36 ECTS af te wijken van door de faculteit verzorgde opleidingen;
  - c. de volgende onderdelen dienen in elk geval deel uit te maken van het programma:
    - de onderdelen van het eerste bachelorjaar, zoals genoemd in artikel 37 (60 ECTS);
    - een wijsgerig vak dat aan de instelling wordt gedoceerd (12 ECTS);
    - de oefenrechtbank (6 ECTS) voor zover het betreft de vrije opleidingen Nederlands recht en Internationaal en Europees recht;
    - het eindvak (8 ECTS) voor de vrije opleiding Rechtgeleerdheid, dan wel het eindvak (6 ECTS) voor de vrije opleiding internationaal en Europees recht, dan wel het eindvak (8 ECTS) voor de vrije opleiding recht en management, dan wel de proeve en slotpresentatie (18 ECTS) voor de vrije opleiding bestuurskunde, dan wel het oefenhof (7 ECTS) voor de vrije opleiding fiscaal recht;
  - d. voor het overige dient ten minste 36 ECTS van het vrije bachelorprogramma te worden ingevuld met door de faculteit verzorgde vakken.
4. De student kan voor maximaal 36 ECTS van het vrij bachelorexamen worden vrijgesteld.

DEEL III - OVERGANGSREGELING

Artikel 44 t/m 48 - vervallen

Artikel 49 - doctoraal fiscale economie en bachelor fiscaal recht

De student die aan de Universiteit van Tilburg de doctoraalopleiding Fiscale Economie heeft afgerond dient in het kader van de bacheloropleiding Fiscaal recht de volgende onderdelen af te leggen:

- encyclopedie van het recht A (3 ECTS)
- encyclopedie van het recht B (5 ECTS)
- staatsrecht (6 ECTS) *gedeeltelijk*
- bestuursrecht (6 ECTS) *gedeeltelijk*
- Inleiding strafrecht (6 ECTS)
- Inleiding strafprocesrecht (6 ECTS)
- Europese rechtsgeschiedenis A (4 ECTS)
- elementair privaatrecht A (5 ECTS)
- elementair privaatrecht B (7 ECTS)
- inleiding internationaal en Europees recht (4 ECTS)
- verbintenissenrecht A (8 ECTS)
- verbintenissenrecht B (5 ECTS)
- goederenrecht (6 ECTS)
- rechtspersonen- en vennootschapsrecht (6 ECTS)
- ondernemings- en insolventierecht (9 ECTS)
- integratievak staats- en bestuursrecht (6 ECTS)
- rechtsfilosofie A (6 ECTS)
- rechtsfilosofie B (6 ECTS)
- Oefenhof (7 ECTS).

Van de overige onderdelen van de bacheloropleiding Fiscaal recht en van een gedeelte van het vaardigheidstraject wordt hij op zijn verzoek vrijgesteld, mits hij voor beide opleidingen stond ingeschreven en voor ten minste één onderdeel van elk van beide opleidingen een voldoende resultaat (niet zijnde een vrijstelling) behaalde vóór 1 september 2004.

Bijlage bij de OER van de bacheloropleiding

Artikel 50 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding rechtsgeleerdheid voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2005-2006 of eerder

1. Het tweede en derde bachelorjaar omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:

a.	verbintenissenrecht A	(studiebelasting 8 ECTS)
b.	verbintenissenrecht B	(studiebelasting 8 ECTS)
c.	goederenrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
d.	rechtspersonen- en vennootschapsrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
e.	ondernemings- en insolventierecht	(studiebelasting 11 ECTS)
f.	integratievak staats- en bestuursrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
g.	grondrechten	(studiebelasting 5 ECTS)
h.	rechtsbescherming tegen de overheid	(studiebelasting 7 ECTS)
i.	Europees gemeenschapsrecht i/d praktijk	(studiebelasting 6 ECTS)
j.	internationalisering	(studiebelasting 3 ECTS)
k.	Europese rechtsgeschiedenis B	(studiebelasting 5 ECTS)
l.	strafrechtelijke aansprakelijkheid	(studiebelasting 8 ECTS)
m.	strafprocesrecht	(studiebelasting 10 ECTS)
n.	recht en maatschappij	(studiebelasting 5 ECTS)
o.	rechtsfilosofie A	(studiebelasting 6 ECTS)
p.	rechtsfilosofie B	(studiebelasting 6 ECTS)
q.	oefenrechtbank	(studiebelasting 6 ECTS)
r.	eindvak	(studiebelasting 8 ECTS)
2. De eisen die gesteld worden aan het schriftelijk werkstuk in het kader van het eindvak en de wijze waarop begeleiding en beoordeling plaatsvinden worden geregeld in het Reglement Bachelorwerkstuk .

3. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.
4. De doelstelling van het sub j genoemde internationaliseringsvak is de bachelorstudent kennis te laten maken met een buitenlandse rechtscultuur.
De student kan dit vak invullen door een keuze te maken uit:
  - een themareis die door de faculteit wordt georganiseerd;
  - een themaweek rechtsvergelijking die door de faculteit wordt georganiseerd;
  - het volgen van een keuzevak aan een instelling voor wetenschappelijk onderwijs in de grensregio;
  - congresbezoek, mits voorafgaande goedkeuring door de examencommissie;
  - het volgen van onderwijs aan een buitenlandse universiteit gedurende een semester, mits voorafgaande goedkeuring door de examencommissie;
  - een andere invulling naar keuze van de student, mits voorafgaande goedkeuring door de examencommissie.
 Het internationaliseringsvak wordt in het studiejaar 2007-2008 voor het laatst verzorgd. In dat studiejaar kan de student in plaats van dat vak kiezen voor English Legal Language Skills. Na het studiejaar 2007-2008 is het English Legal Language Skills een verplicht vak in plaats van het internationaliseringsvak.

Artikel 51 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding fiscaal recht voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2005-2006 of eerder

1. Het tweede en derde bachelorjaar omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:

a.	verbintenissenrecht A	(studiebelasting 8 ECTS)
b.	verbintenissenrecht B	(studiebelasting 5 ECTS)
c.	goederenrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
d.	rechtspersonen- en vennootschapsrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
e.	ondernemings- en insolventierecht	(studiebelasting 11 ECTS)
f.	integratievak staats- en bestuursrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
g.	rechtsfilosofie A	(studiebelasting 6 ECTS)
h.	rechtsfilosofie B	(studiebelasting 6 ECTS)
i.	boekhouden	(studiebelasting 6 ECTS)
j.	accounting	(studiebelasting 6 ECTS)
k.	leer van de openbare financiën	(studiebelasting 6 ECTS)
l.	Grondslagen inkomstenbelasting	(studiebelasting 9 ECTS)
m.	belastingheffing ondernemingen A	(studiebelasting 9 ECTS)
n.	omzetbelasting	(studiebelasting 6 ECTS)
o.	successiewet/wet belastingen rechtsverkeer	(studiebelasting 6 ECTS)
p.	formeel belastingrecht	(studiebelasting 5 ECTS)
q.	Europees en internationaal belastingrecht A	(studiebelasting 6 ECTS)
r.	oefenhof	(studiebelasting 7 ECTS)
2. Het oefenhof omvat de oefenrechtbank en de afronding (eindvak) van de bacheloropleiding. In het kader hiervan schrijft de student een werkstuk in de vorm van een beroepsschrift, een advies of een annotatie.
3. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.

Artikel 52 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding internationaal en Europees recht voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2005-2006 of eerder

1. Het tweede en derde bachelorjaar omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. verbintenissenrecht³ (studiebelasting 8 ECTS)
  - b. goederenrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - c. rechtspersonen- en vennootschapsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. internationaal privaatrecht (studiebelasting 4 ECTS)
  - e. insolventierecht voor IER (studiebelasting 4 ECTS)
  - f. integratievak staats- en bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. grondrechten (studiebelasting 5 ECTS)
  - h. rechtsbescherming tegen de overheid (studiebelasting 7 ECTS)
  - i. strafrechtelijke aansprakelijkheid (studiebelasting 8 ECTS)
  - j. strafprocesrecht voor IER (studiebelasting 8 ECTS)
  - k. internationaal recht (studiebelasting 11 ECTS)
  - l. verdiepend Europees recht (studiebelasting 12 ECTS)
  - m. recht en maatschappij (studiebelasting 5 ECTS)
  - n. rechtsfilosofie voor IER (studiebelasting 6 ECTS)
  - o. Europese rechtstheorie (studiebelasting 6 ECTS)
  - p. sociaal recht en sociale politiek voor IER (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. oefenrechtbank (studiebelasting 6 ECTS)
  - r. eindvak (studiebelasting 6 ECTS)
2. In het kader van het eindvak schrijft de student een werkstuk van ongeveer 6000 woorden.
3. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.

Artikel 53 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding recht en management voor de studenten die voor het eerst inschreven voor de bacheloropleiding in het studiejaar 2005-2006 of eerder

1. Het tweede en derde bachelorjaar van de richting *Bedrijfsmanagement* omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
  - a. verbintenissenrecht⁴ (studiebelasting 8 ECTS)
  - b. goederenrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - c. rechtspersonen- en vennootschapsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. ondernemings- en insolventierecht (studiebelasting 11 ECTS)
  - e. mededingingsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - f. organisatie van de onderneming (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. fiscale aspecten van het ondernemen (studiebelasting 6 ECTS)
  - h. sociaal recht en sociale politiek voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS)
  - i. bedrijfsethiek (studiebelasting 6 ECTS)
  - j. rechtsfilosofie⁵ (studiebelasting 6 ECTS)
  - k. EU recht in de praktijk (studiebelasting 6 ECTS)

---

³ De inhoud van het vak verbintenissenrecht is gelijk aan de inhoud van het vak verbintenissenrecht A.

⁴ Zie noot 3.

⁵ De inhoud van het vak rechtsfilosofie is gelijk aan de inhoud van het vak rechtsfilosofie B.

- l. inleiding organisatiewetenschap voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS)
  - m. economie voor recht en management (studiebelasting 10 ECTS)
  - n. accounting voor recht en bedrijfsmanagement (studiebelasting 6 ECTS)
  - o. management accounting (studiebelasting 6 ECTS)
  - p. ondernemingsfinanciering (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. strategisch human resource management (studiebelasting 5 ECTS)
  - r. eindvak (studiebelasting 8 ECTS).
2. In het kader van het eindvak schrijft de student een werkstuk van ongeveer 6000 woorden.
3. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.
4. Het tweede en derde bachelorjaar van de richting *Overheidsmanagement*⁶ omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:
- a. verbintenissenrecht⁷ (studiebelasting 8 ECTS)
  - b. politicologie (studiebelasting 5 ECTS)
  - c. integratievak staats- en bestuursrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - d. grondrechten (studiebelasting 5 ECTS)
  - e. rechtsbescherming tegen de overheid (studiebelasting 7 ECTS)
  - f. mededingingsrecht (studiebelasting 6 ECTS)
  - g. wetgevingsleer (studiebelasting 6 ECTS)
  - h. sociaal recht en sociale politiek voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS)
  - i. rechtsfilosofie A (studiebelasting 6 ECTS)
  - j. rechtsfilosofie B (studiebelasting 6 ECTS)
  - k. Europees gemeenschapsrecht i/d praktijk (studiebelasting 6 ECTS)
  - l. inleiding organisatiewetenschap voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS)
  - m. economie voor recht en management (studiebelasting 10 ECTS)
  - n. leer van de openbare financiën voor recht en management (studiebelasting 6 ECTS)
  - o. bestuurlijke netwerken en instituties (studiebelasting 6 ECTS)
  - p. bestuurseconomie (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. strategisch human resource management (studiebelasting 5 ECTS)
  - r. overheid en markt (studiebelasting 6 ECTS)
  - s. eindvak (studiebelasting 8 ECTS)
5. Met het oog op de gedeeltelijke verkrijging van het het civiel effect kan de student ervoor kiezen de onderdelen
- sociaal recht en sociale politiek voor Recht en Management (6 ECTS)
  - strategisch human resource management (6 ECTS)
- te vervangen door de onderdelen:
- rechtsbescherming tegen de overheid (7 ECTS)
  - verbintenissenrecht B (5 ECTS)
6. In het kader van het eindvak schrijft de student een werkstuk van ongeveer 6000 woorden.
7. Na toestemming van de examencommissie kunnen onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar worden vervangen door vakken van een buitenlandse universiteit met een

⁶ Het examen in deze richting kan worden afgelegd tot 1 september 2008 en wel door degenen die vóór 1 september 2006 voor deze variant stonden ingeschreven.

⁷ De inhoud van het vak verbintenissenrecht is gelijk aan de inhoud van het vak verbintenissenrecht A.

totale studiebelasting van ten minste 30 ECTS. In de regel zal het gaan om het vervangen van de vakken van het zesde semester van de bachelorfase. Als ook het eindvak wordt vervangen, dan moet de student aan de buitenlandse universiteit een paper schrijven.

Artikel 54 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding bestuurskunde (programma 2002/2003)

1. Voor studenten die in het collegejaar 2002/2003 aan de opleiding bestuurskunde zijn begonnen, bevat het tweede en derde bachelorjaar de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:

a.	rechtsbescherming tegen de overheid	(studiebelasting 7 ECTS)
b.	publieke beleidsvorming	(studiebelasting 8 ECTS)
c.	verbintenissenrecht ⁸	(studiebelasting 8 ECTS)
d.	politicologie	(studiebelasting 5 ECTS)
e.	rechtsfilosofie A	(studiebelasting 6 ECTS)
f.	rechtsfilosofie (B)	(studiebelasting 6 ECTS)
g.	integratievak staats- en bestuursrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
h.	grondrechten	(studiebelasting 5 ECTS)
i.	recht en maatschappij	(studiebelasting 5 ECTS)
j.	inleiding organisatiewetenschap voor de publieke sector	(studiebelasting 6 ECTS)
k.	toezicht, resultaat en verantwoording	(studiebelasting 6 ECTS)
l.	informatisering in het openbaar bestuur	(studiebelasting 6 ECTS)
m.	theorie en methode van wetgeving	(studiebelasting 6 ECTS)
n.	methoden en technieken van bestuurskundig onderzoek A	(studiebelasting 4 ECTS)
o.	bestuurlijke netwerken en instituties	(studiebelasting 6 ECTS)
p.	leer van de openbare financiën voor recht en management	(studiebelasting 6 ECTS)
q.	bestuurseconomie	(studiebelasting 6 ECTS)
r.	geschiedenis van de publieke instituties	(studiebelasting 4 ECTS)
s.	stedelijk bestuur	(studiebelasting 6 ECTS)
t.	eindvak	(studiebelasting 8 ECTS)

2. Het eindvak omvat het afsluitende bachelorwerkstuk van ongeveer 10.000 woorden.

Artikel 55 - de onderdelen van het tweede en derde bachelorjaar van de opleiding bestuurskunde (programma 2003/2004, 2004/2005 en 2005/2006)

1. Voor studenten die in het collegejaar 2003/2004, 2004/2005 of 2005/2006 aan de opleiding bestuurskunde zijn begonnen, bevat het tweede en derde bachelorjaar de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studiebelasting:

a.	bestuurlijke netwerken en instituties	(studiebelasting 6 ECTS)
b.	methoden en technieken van bestuurskundig onderzoek B	(studiebelasting 4 ECTS)
c.	integratievak staats- en bestuursrecht	(studiebelasting 6 ECTS)
d.	lokaal en stedelijk bestuur	(studiebelasting 6 ECTS)
e.	atelier 3 (beleidstheorie)	(studiebelasting 8 ECTS)
f.	markt, overheid en middenveld	(studiebelasting 6 ECTS)
g.	rechtsfilosofie ⁹	(studiebelasting 6 ECTS)
h.	Europees gemeenschapsrecht in de praktijk	(studiebelasting 6 ECTS)

---

⁸ De inhoud van het vak verbintenissenrecht is gelijk aan de inhoud van het vak verbintenissenrecht A.

⁹ De inhoud van het vak rechtsfilosofie is gelijk aan de inhoud van het vak rechtsfilosofie B.

- i. stage (studiebelasting 9 ECTS)
  - j. internationalisering (studiebelasting 3 ECTS)
  - k. informatisering in het openbaar bestuur (studiebelasting 6 ECTS)
  - l. toezicht, resultaat en verantwoording (studiebelasting 6 ECTS)
  - m. overheidsmanagement (studiebelasting 6 ECTS)
  - n. theorie en methode van wetgeving (studiebelasting 6 ECTS)
  - o. atelier 4 (literatuuronderzoek) (studiebelasting 6 ECTS)
  - p. Philosophy of Administration Studies (studiebelasting 6 ECTS)
  - q. bestuurskundig colloquium (studiebelasting 6 ECTS)
  - r. atelier 5 (advisering) (studiebelasting 6 ECTS)
  - s. eindvak (studiebelasting 12 ECTS)
2. Het eindvak bestaat uit een bachelorwerkstuk van ongeveer 10.000 woorden en een slotpresentatie.
  3. Studenten die op 1 september 2007 nog geen voldoende resultaat hebben behaald voor de onderdelen EU recht in de praktijk (6 ECTS) en Internationalisering (3 ECTS) dienen in plaats van deze onderdelen de onderdelen Besturen in Europa (5 ECTS) en Openbaar bestuur, communicatie en Media (4 ECTS) te volgen.
  4. Studenten die op 1 september 2007 nog geen voldoende resultaat hebben behaald voor het onderdeel Europees gemeenschapsrecht in de praktijk (6 ECTS) dienen in plaats van dit onderdeel het onderdeel Besturen in Europa (verzwaard tot 6 ECTS) te volgen.
  5. Studenten die op 1 september 2007 nog geen voldoende resultaat hebben behaald voor het onderdeel Internationalisering (3 ECTS) dienen in plaats van dit onderdeel het onderdeel Openbaar bestuur, communicatie en Media (verlicht tot 3 ECTS) te volgen.